

ԻՆՏԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

ՄԱՍԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլ, կես տարվանը 6 րուբլ:
Առանձին համարները 5 կոպեկով:
Թիֆլիսում գրվում են միջին խմբագրատան մէջ:
Օտարադարձարարից շինում են ուղղակի:
Тифлис. Редакция «Маск»

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի եւ տոն օրերէն):
Ցայտարարում իւր ընդունում է ամեն ինչով:
Ցայտարարում իւր համար վճարում են
իրարանցիւր բաժին 2 կոպեկ:

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՊՐԻՎԵԶՆ ՄԵԾ Իշխան Փոխարքայի
Թողալու թեմա՝ 1880 թուականի նոյեմբերի 1-ից մուտքերին տալիս է հետեւեալ օրէնքները:

- 1) Ընտանանակ մուտքերին այսինքն մինչև պահանջելը. 4⁰/₀
- 2) Մէկ երկու և երեք տարով. 4¹/₀
- 3) Չորս և հինգ տարով. 5⁰/₀
- 4) Վեցից մինչև տասներկու տարով. 5¹/₀
- 5) Տասերկու տարուց աւելի. 6⁰/₀

Պրիկազը ընդունում է մուտքեր Ռուսաստանի բոլոր տեղերից, վարչական հիմնարկութիւններից, պաշտօնեաներից և մասնաւոր անձինքներից, վանքերից, եկեղեցիներից, քաղաքային և գիւղական հասարակութիւններից: Մուտքերը ընդունվում են նոյնպէս և փոստայով ուղարկված մի յայտարարութեան հետ հասարակ թղթի վրա: Ընտանանակ մուտքերը մասնաւոր անձինքներից ընդունվում են 50 ր. ոչ պակաս, իսկ կառավարութեան 30 ր. ոչ պակաս իւրաքանչիւր անգամ: Ժամանակաւոր մուտքերը այլապէս չեն ընդունվում, եթէ ոչ գումարատիրոջ կամ մուտքը յանձնողի անունով իսկ անտանանակ մուտքերը կարող են լինել կամ անանուն, կամ մոցնողի անունով: Մուտքերը ցանկացողներին նոյն օրը կր վերադարձնեն: Եւելի մանրամասն պայմանները մուտքերը ընդունելու և վերադարձնելու մասին յայտնված են 941 յօդ. XIII բաժնի հրատարակութիւն 1857 թ. և 1863 թ. կանոնադրութեան

Կովկասեան Պրիկազի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ
Ինչի ենք առաջարկում:—Եւրոպի տեսուծիւն: Դատակ Ալեքսանդրապոլից: Դատակ Խմբագրին: Եւրոպի տեսուծիւն: Արեւելեան դուքեր: Արեւելեան-Պրիկազ: Թիֆլիսից: Զգուշացնելից:—Մշակի: Դեռագիրներ:—Ցայտարարութիւններ:

ԻՆՉԻ ԵՆԻ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ

Մենք մեր լրագրի էջերում շատ անգամ առաջարկած ենք Թիֆլիսի հայոց հասարակութեանը կազմել այս կամ այն ընկերութիւն, օրինակ Բազուի մարզադպրական ընկերութեան պէս մի ընկերութիւն, կամ հայոց քրիստոնէական միսիոնարական մի ընկերութիւն: Եւս տեսակ յօդուածներից յետոյ մեր մի քանի բարեկամները շատ անգամ գիմել են մեզ հարցնելով արդեօք ինքներդ հաւատում էք, որ այդ տեսակ մի ընկերութիւն կարող է աջողվել հայերի մէջ...

Եւս տեսակ հարցմունքներին մենք անկեղծ կերպով միշտ պատասխան ենք տուել, որ չենք հաւատում թէ մեր առաջարկութիւնը իրագործվի:

Եւ ճշմարիտ հայր, մանաւանդ Թիֆլիսեցին, անընդունակ է ընկերութիւններ կազմելու: Կազմվում են, այո՛, ընկերութիւններ մեզանում, բայց նրանց գոյութիւնը երկարատե չէ լինում: Հազար ու մի իրողութիւններ կա, որոնք ենք բերել մեր ասածը ապացուցանելու: Համար: Հատերը մեր հիմնված ընկերութիւններից մի քանի ամիս յուլիսին ունենալուց յետոյ քանդվում են, շատերը շարունակում են գոյութիւն ունենալ, բայց ոչինչ գործ չեն կատարում և լոկ անոնով միայն գոյութիւն ունեն:

Սի քանի տարի շարունակ մենք կրկնում էինք „Մշակի“ մէջ, որ անհրաժեշտ է հիմնել Թիֆլիսում Բազուի մարզադպրական ընկերութեան պէս մի կենսորոնական հայոց ընկերութիւն, միայն աւելի լայն պրօգրամայով քան թէ Բազուի ընկերութիւնը: Եւ ահա այս տարի ուրախութեամբ լսեցինք որ մի

երկու անձինք վերջապէս վճռեցին խնդիրտով տալ այդ տեսակ մի ընկերութեան հիմնադրութեան: Բայց վերջն ինչ եղաւ... Երկու երեք անգամ հաւաքվեցին, մշակեցին մի լայն, ընդարձակ ծրագիր, վճռեցին ներկայացնել կառավարութեան հաստատութեանը, բայց ոչինչ չարեցին և ծրագիրը պարօններից միին տանք, ահա արդէն վեց ամիս է, որ խոր քնով քնած է... Երբեք կը զարթնի նա իր խոր քնից, չը գիտենք: Գիտենք միայն թէ մեզ համար այդ տեսակ ընկերութիւն անհրաժեշտ է և թէ Թիֆլիսի համար ամօթ է չունենալ մի ընկերութիւն, որ ունի մինչև անգամ Բազուի պէս մի գաւառական քաղաք:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱԽԱԿ ԵՒ ԲԱՆԵՐԱՊԵՏՈՒՆ

25 հոկտեմբերի „Մեղուի“ 79 համարում ապփառ առաջարկող և „Բաց նամակ“ պ. Գ. Երծրունու „Մշակի“ խմբագրին յօդվածներից պարզ երևում է, որ ազգաշէն խմբագիրը կորցրել է իր առողջ դատողութիւնը և խեղդով մարդու նման ձեռքը փրփուրի է դրում, որպէս զեկ կարողանայ ազատել իր անձը լուսաւորութեան և ճշմարտութեան պիքներից: Երբ „Մշակը“ պարզ և հասկանալի փաստերով ապացուցանում էր, „Մեղուի“ սխալ և ծուռ գաղափարները ազգային հարցերի վերաբերութեամբ, երբ մաքուր հայելու պէս դնում էր նրա առջև թէ ազգի գոյութիւնը և յառաջակիւնութիւնը կախած է մայրենի լեզուից և հայրենիքից, „Մեղուի“ ոտնակի անելով մինչև անգամ իր ներքին համոզմունքը, սկսեց զրգուել խաւարում բոլի մոլեռանդութիւնը իր անմիտ և տղայական գաղափարներով, թէ „Մշակը“ կրօնափոխութիւն է քարոզում միջազգային ընդհանրութեան, որ „Մշակը“ միութիւն էր քարոզում, ամփոփելով զանազան դաւանութեան պատկանող հայ տարրը մի դրօշակի տակ, այն է ազգութեան: Եւս, „Մեղուի“ այդ անում էր նրա համար, որ նա Գ. Երծրունու անհաշտ թշնամին է, հետեւաբար և „Մշակի“, որովհետեւ պ. Երծրունու „Մշակի“ խմբագիրն է...

Երբ ազգային և կրօնական վիճարանութիւնները մեր երկու պարբերական հրատարակութիւնների մէջ ծայրայեղ աստիճանաբար խմբաձայն չեն եղել, ապա մի կողմից

ճանի հասան, երբ „Մշակի“ քարոզած գաղափարները սկսեցին արձագանք գտնել ամեն մի բանիմաց անձանց օրերում և արդէն քիչ էր մնացել „Մեղուի“ խմբագրին գլորվել խայտառակութեան անդունդը՝ իր հետ ամենով և իր նման մոլեռանդ և ազգա քարոզչներին, յանկարծ օգնութեան հասաւ նրա աշխատակից բազմագէտ պ. Իւնիսը իր երկպառակութեան սերմերով յայտնելով այն միտք թէ թող ամբողջ ազգութիւնը բաժանի երկու կողմակցութեան և նրանց բոլոր անդամները ուղարկեն իրանց ստորագրութիւնները „Մշակին“ կամ „Մեղուին“ ով ում քարոզած մտքերին համակրում է... որքան անբարոյականութիւն և որպիսի անմիտ առաջարկութիւն... Ի հարկէ ամբողջ պ. Իւնիսը կարծես չէր տգէտ չէ, որ այդ առաջարկութիւնը ընդունելը, բացի Մշակից, զարապատեց Գաղար Տէր-Գաղարեանցից և Թիֆլիսեցի Սարգիս Գաղարեան Կազարեանցից, որ իրանց բաժանորդագիրը յետ պահանջեցին „Մշակից“:

Չը նայելով որ շատ ցանկացողներ կան, Մեղուից՝ յետ պահանջի իրանց բաժանորդագիրը, այնուամենայնիւ այդ չեն անում, այլ մի քանիսն իրանց առանձին նամակներով յայտնեցին իրանց կարծիքը և համակրութիւնը թէ „Մշակին“, և թէ „Մեղուին“:

Սիմէոնեանցը տեսնելով որ այդ միջոցով էլ անկարող եղաւ գիմելել „Մշակի“ արգաւանջի պահանջներին և նրա քարոզած ազգայնութեան գաղափարին, որովհետեւ ամեն մի ազգային գաղափարը ըմբռնող մարդ յայտնեց իր մեղադրական խօսքը „Մեղուի“ պատուելի խմբագրին „Մշակի“ միջոցաւ, ինքն պ. Սիմէոնեանցը այնքան յանդուգն հանդիսացաւ, որ հրապարակաւ յայտնեց թէ „Մշակի“ բոլոր թղթակցութիւնները կեղծ են և չենվում են իսկ „Մշակի“ խմբագրատան մէջ, վասնզի եթէ նրանք կեղծ չեն, թող պ. Երծրունու յայտնէ նրանց հեղինակների ազգանունները: Հատ հաւանական է, որ պ. Երծրունու այդ թշուառական անտեղի պահանջը չէր կատարի, ինչպէս որ չը կատարեց էլ եթէ այդ չը կամենային իրանք թղթակիցները, բայց այս վերջիններից շատերը մինչև անգամ յանձն առնելով կրել զանազան տեսակ հարածանքներ հասարակական խաւար և մոլեռանդ շրջաններից, միայն արդարութիւնը պաշտպանելու համար, աշխատեցին յաղեցնել այդ խղճալուծարար, հարց առաջարկելով իրանց, թէ տեսնե՞ք էլ ի՞նչ է պահանջելու մեզանից այդ պարօնը իրան ուղղել և արդար հանդիսացնելու համար: Եւ ահա „Մեղուի“ 79 համարում լայն են տեսնում երկու յօդվածներ, որոնցից մէկը պարզ ցոյց է տալիս, թէ որպիսի ստոր և անազնի միջոցների է ձեռքը դրել պ. խմբագիրը, զանազան անաւթ յիշցներ թափելով „Մշակի“ թղթակիցների դէմ, (վերադարձում ենք պ. Սիմէոնեանցին „Մշակի“ թղթակիցներին տուած կիստօ ածականը) իսկ միւսը իր վերահագրով նոյնպէս պարզում է մեզ թէ որքան բարձրացած է եղել պ. խմբագրի կրքը

